

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων

 Μάρτιος 2017

 **Θέματα Κοινωνικής Ασφάλισης**
Συντάξεις λόγω θανάτου



INE - ΓΣΕΕ



www.inegsee.gr



info@inegsee.gr



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

σελ.

3

1. Γενικά

2. Χρονικές
προϋποθέσεις απονομής
σύνταξης λόγω θανάτου
ασφαλισμένου

σελ.

4

3. Δικαιούχοι σύνταξης
λόγω θανάτου -
προϋποθέσεις

3.1 Επιζών σύζυγος

σελ.

5

3.2 Τέκνα (νόμιμα,
νομιμοποιηθέντα,
αναγνωρισθέντα,
υιοθετημένα και όσα
εξομοιώνονται με αυτά)

3.3 Διαζευγμένος σύζυγος

4. Παύση δικαιώματος

σελ.

6

5. Ποσό σύνταξης

5.1 Σύζυγος

σελ.

7

5.2 Τέκνα

6. Πηγές

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος κατά το θάνατο έχει συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις λήψης, πλήρους ή μειωμένης, σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας, οι παροχές της σύνταξης μεταβιβάζονται υπό προϋποθέσεις στα μέλη της οικογένειας του θανόντος.

Με το Ν. 4387/2016 επανακαθορίστηκαν οι προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης λόγω θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, για θανάτους από 13/5/2016 και εφεξής, με την εισαγωγή ενιαίων αρχών και κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους.

Με το παρόν υλικό παρέχονται πληροφορίες για τις χρονικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να έχει συμπληρώσει ο θανών ασφαλισμένος του ΙΚΑ για την χορήγηση σύνταξης λόγω θανάτου στα δικαιούχα πρόσωπα καθώς και για τις νέες ρυθμίσεις που εισάγονται με το Ν. 4387/2016.

2 Χρονικές προϋποθέσεις απονομής σύνταξης λόγω θανάτου ασφαλισμένου

Για την απονομή σύνταξης λόγω θανάτου διακρίνουμε το θάνατο συνταξιούχου από το θάνατο ασφαλισμένου. Στην πρώτη περίπτωση ο θάνατος συνταξιούχου λόγω γήρατος ή αναπηρίας παρέχει δικαίωμα σε σύνταξη των δικαιούχων προσώπων εφόσον πληρούνται για αυτά οι προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία. Όταν έχουμε θάνατο ασφαλισμένου, δηλαδή προσώπου που δεν απόκτησε ιδιότητα συνταξιούχου, για να αποτελέσει αυτός το παράγωγο γεγονός της συνταξιοδότησης των δικαιούχων προσώπων θα πρέπει ο θανών κατά το θάνατο να έχει συμπληρώσει τις χρονικές προϋποθέσεις για τη λήψη σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας, πλήρους ή μειωμένης, και ειδικότερα ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ να έχει πραγματοποιήσει:

- 4.500 τουλάχιστον Η.Α., ή
- 1.500 τουλάχιστον Η.Α. από τις οποίες 300 τουλάχιστον κατά τα τελευταία 5 έτη πριν από εκείνο στο οποίο επήλθε ο θάνατος, ή
- τις ημέρες ασφάλισης, ανάλογα με την ηλικία του, που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα, από τις οποίες τουλάχιστον 300 την τελευταία 5ετία πριν από το έτος στο οποίο επήλθε ο θάνατος

Μέχρι το 21° έτος → 300 Η.Α.	Μέχρι το 33° έτος → 1740 Η.Α.	Μέχρι το 45° έτος → 3180 Η.Α.
Μέχρι το 22° έτος → 420 Η.Α.	Μέχρι το 34° έτος → 1860 Η.Α.	Μέχρι το 46° έτος → 3300 Η.Α.
Μέχρι το 23° έτος → 540 Η.Α.	Μέχρι το 35° έτος → 1980 Η.Α.	Μέχρι το 47° έτος → 3420 Η.Α.
Μέχρι το 24° έτος → 660 Η.Α.	Μέχρι το 36° έτος → 2100 Η.Α.	Μέχρι το 48° έτος → 3540 Η.Α.
Μέχρι το 25° έτος → 780 Η.Α.	Μέχρι το 37° έτος → 2220 Η.Α.	Μέχρι το 49° έτος → 3660 Η.Α.
Μέχρι το 26° έτος → 900 Η.Α.	Μέχρι το 38° έτος → 2340 Η.Α.	Μέχρι το 50° έτος → 3780 Η.Α.
Μέχρι το 27° έτος → 1020 Η.Α.	Μέχρι το 39° έτος → 2460 Η.Α.	Μέχρι το 51° έτος → 3900 Η.Α.
Μέχρι το 28° έτος → 1140 Η.Α.	Μέχρι το 40° έτος → 2580 Η.Α.	Μέχρι το 52° έτος → 4020 Η.Α.
Μέχρι το 29° έτος → 1260 Η.Α.	Μέχρι το 41° έτος → 2700 Η.Α.	Μέχρι το 53° έτος → 4140 Η.Α.
Μέχρι το 30° έτος → 1380 Η.Α.	Μέχρι το 42° έτος → 2820 Η.Α.	Μέχρι το 54° έτος → 4200 Η.Α.
Μέχρι το 31° έτος → 1500 Η.Α.	Μέχρι το 43° έτος → 2940 Η.Α.	
Μέχρι το 32° έτος → 1620 Η.Α.	Μέχρι το 44° έτος → 3060 Η.Α.	

Οι παραπάνω κατά περίπτωση Η.Α. δεν απαιτούνται, εάν ο θάνατος του ασφαλισμένου οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, ενώ αν οφείλεται σε ατύχημα εκτός εργασίας απαιτείται η συμπλήρωση του 1/2 των ημερών ασφάλισης που αναφέρονται ανωτέρω κατά περίπτωση.

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για τη συνταξιοδότησή του με πλήρη ή μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας, δικαιούχοι της σύνταξης λόγω θανάτου είναι τα παρακάτω πρόσωπα και με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται για καθένα από αυτά:

3.1 Επιζών σύζυγος

Ως βασική προϋπόθεση για να λάβει σύνταξη λόγω θανάτου ο επιζών σύζυγος θα πρέπει ο γάμος με τον θανόντα να είχε 5ετή τουλάχιστον διάρκεια εκτός εάν:

- α) ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή σε ανθρωποκτονία, ή
- β) κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με το γάμο νομιμοποιήθηκε, αναγνωρίσθηκε ή υιοθετήθηκε τέκνο, ή
- γ) η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου είναι έγκυος και το τέκνο γεννιέται ζωντανό.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση ανασύστασης γάμου θα πρέπει η διάρκεια των 2 γάμων να είναι αθροιστικά τουλάχιστον 5ετής και ο τελευταίος να έχει διαρκέσει τουλάχιστον 6 μήνες. Περαιτέρω και εφόσον πληρείται ο όρος περί της ελάχιστης διάρκειας του γάμου, ο επιζών σύζυγος, εάν έχει συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο του θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, **λαμβάνει τη σύνταξη χρείας εφ' όρου ζωής**. Εάν ο θάνατος επέλθει πριν τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του επιζώντος συζύγου, τότε ο τελευταίος, εάν έχει συμπληρώσει το 52^ο έτος της ηλικίας του κατά τον χρόνο του θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, **θα λάβει τη σύνταξη χρείας για μία 3ετία και μετά την πάροδο αυτής θα διακοπεί η χορήγησή της και θα αρχίσει εκ νέου με τη συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας**. Εάν τέλος ο επιζών σύζυγος κατά το χρόνο θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου δεν έχει συμπληρώσει το 52^ο έτος της ηλικίας του, τότε **θα λάβει τη σύνταξη χρείας μόνο για μία 3ετία**.

Οι παραπάνω περιορισμοί για τον επιζώντα σύζυγο που δεν έχει συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, δεν εφαρμόζονται εφόσον και για όσο χρόνο ο επιζών σύζυγος κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου:

- α) έχει τέκνα τα οποία **i)** είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους ή το 24^ο εφόσον σπουδάζουν, ή **ii)** είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν το 24^ο έτος της ηλικίας τους, ή
- β) ο ίδιος είναι ανίκανος για κάθε βιοποριστική εργασία με ποσοστό 67% και άνω.

Διευκρινίζεται ότι εάν ο επιζών σύζυγος κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου δεν έχει συμπληρώσει το 52^ο έτος της ηλικίας του αλλά συνεχίζει να λαμβάνει τη σύνταξη χρείας και μετά την πάροδο της 3ετίας για κάποιον από τους ανωτέρω λόγους (ανηλικότητα, σπουδές, ανικανότητα) και συμπληρώσει την ηλικία των 55 μέσα στο διάστημα που θα λαμβάνει τη σύνταξη χρείας, τότε σε περίπτωση παύσης των ως άνω προϋποθέσεων (ανηλικότητα, σπουδές, ανικανότητα) θα διακοπεί μεν η χορήγηση της σύνταξης, θα επαναχορηγηθεί, ωστόσο, όταν ο επιζών σύζυγος συμπληρώσει το 67^ο έτος της ηλικίας του.

Τα πρόσωπα που συνάπτουν σύμφωνο συμβίωσης εξομοιώνονται με τους έγγαμους ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας που αφορούν στην συνταξιοδοτική αντιμετώπιση των επιζώντων συζύγων.

3.2 Τέκνα (νόμιμα, νομιμοποιηθέντα, αναγνωρισθέντα, υιοθετημένα, και όσα εξομοιώνονται με αυτά)

Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετημένα και όσα εξομοιώνονται με αυτά δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου εφόσον:

α) είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, εκτός εάν φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή σε Ι.Ε.Κ. ή σε Κέντρα/Σχολές επαγγελματικής Κατάρτισης, οπότε και η χορήγηση της σύνταξης παρατείνεται μέχρι τη λήξη της φοίτησής τους και σε κάθε περίπτωση έως τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους, ή

β) κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους, οπότε η σύνταξη συνεχίζει να χορηγείται και μετά τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας και για όσο χρονικό διαρκεί η ανικανότητα προς κάθε βιοποριστική εργασία.

3.3 Διαζευγμένος σύζυγος

Για τη χορήγηση σύνταξης λόγω θανάτου στον διαζευγμένο σύζυγο ισχύουν οι ηλικιακές προϋποθέσεις χορήγησης που προβλέπονται για τον επιζώντα σύζυγο και επιπλέον οι ακόλουθες προϋποθέσεις οι οποίες θα πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά:

α) ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλε σε αυτόν ή να υποχρεούτο να του καταβάλλει διατροφή βάσει δικαστικής απόφασης ή μεταξύ τους σύμβασης,

β) να είχαν συμπληρωθεί 10 χρόνια έγγαμου βίου, μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση,

γ) το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης λόγω υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη,

δ) το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημα διαζευγμένου επιζώντος συζύγου να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων, δηλαδή τα 720 ευρώ, και

ε) να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης.

4 Παύση δικαιώματος

Το δικαίωμα στη σύνταξη λόγω θανάτου παύει να ισχύει:

α) με το θάνατο του δικαιούχου,

β) με την τέλεση από αυτόν γάμου ή τη σύναψη συμφώνου συμβίωσης,

γ) με τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους της ηλικίας του τέκνου ή αντίστοιχα του 24^{ου} εφόσον σπουδάζει,

δ) με νεότερη κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής ότι δεν υφίσταται πλέον ανικανότητα του επιζώντα συζύγου για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας κατά 67% και άνω,

ε) με νεότερη κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής ότι δεν υφίσταται πλέον ανικανότητα του τέκνου για την άσκηση κάθε βιοποριστικής εργασίας.

Το ποσό της σύνταξης των δικαιούχων υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών, επιμεριζόμενο ως εξής:

5.1 Σύζυγος

5.1.α. Ο επιζών σύζυγος λαμβάνει το 50% της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών. Σε περίπτωση που πέραν του χήρου επιζώντος συζύγου υπάρχει και διαζευγμένος σύζυγος δικαιούμενος και αυτός σύνταξη λόγω θανάτου, τότε το ποσό που θα ελάμβανε ως σύνταξη λόγω θανάτου ο χήρος επιζών σύζυγος εάν δεν υπήρχε διαζευγμένος σύζυγος, δηλαδή το 50% της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών, επιμερίζεται σε ποσοστό 75% για τον χήρο και 25% για τον διαζευγμένο. Για κάθε δε επιπλέον έτος έγγαμου βίου του διαζευγμένου, πέραν του 10ου και μέχρι και του 35ου, η σύνταξη του διαζευγμένου αυξάνεται κατά 1% και μειώνεται αναλόγως κατά 1% η σύνταξη του χήρου, και σε περίπτωση διάρκειας του έγγαμου βίου του διαζευγμένου πέραν των 35 ετών, η σύνταξη λόγω θανάτου επιμερίζεται κατά ποσοστό 50% στον καθένα. Τα παραπάνω ισχύουν ως προς το ποσό της σύνταξης διαζευγμένου συζύγου δικαιούμενου σύνταξης λόγω θανάτου και όταν δεν υπάρχει χήρος επιζών σύζυγος, δηλαδή αυτός δικαιούται το 25% του 50% του ποσού που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών και η σύνταξη που προκύπτει αυξάνεται περαιτέρω κατά ποσοστό 1% για κάθε έτος έγγαμου βίου του διαζευγμένου πέραν του 10^{ου} και μέχρι του 35^{ου}.

Σε περίπτωση που ο γάμος πραγματοποιήθηκε μετά την απονομή σύνταξης γήρατος στον θανόντα και η διαφορά ηλικίας μεταξύ του αποβιώσαντος και του επιζώντος συζύγου, αφού αφαιρεθεί το διάστημα του γάμου τους, είναι μεγαλύτερη από 10 έτη, τότε το ποσό της σύνταξης που δικαιούται ο επιζών σύζυγος, δηλαδή ποσοστό 50% ή το ποσοστό το οποίο αντιστοιχεί σε αυτόν εάν υπάρχει και διαζευγμένος σύζυγος δικαιούμενος σύνταξη χρείας, μειώνεται ως ακολούθως:

- κατά 1% για κάθε πλήρες έτος διαφοράς για τα έτη από το 10° έως και το 20°
- κατά 2% για κάθε πλήρες έτος διαφοράς για τα έτη από το 21° έως και το 25°
- κατά 3% για κάθε πλήρες έτος διαφοράς για τα έτη από το 26° έως και το 30°
- κατά 4% για κάθε πλήρες έτος διαφοράς για τα έτη από το 31° έως και το 35°
- κατά 5% για κάθε πλήρες έτος διαφοράς για τα έτη από το 36° και άνω

Τα ανωτέρω ισχύουν και για τον διαζευγμένο σύζυγο που δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου. Η παραπάνω μείωση λόγω διαφοράς ηλικίας δεν ισχύει στην περίπτωση που ο θανών ελάμβανε σύνταξη αναπηρίας και ο γάμος τελέστηκε μετά την απονομή αυτής στον θανόντα.

5.1.β. Το ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου που δικαιούται ο επιζών χήρος σύζυγος ή/και ο διαζευγμένος σύζυγος, όπως υπολογίζεται με τις όποιες μειώσεις ανωτέρω στην παράγραφο 5.1.α., καταβάλλεται για μια 3ετία. Μετά την πάροδο της 3τίας, εφόσον ο επιζών χήρος σύζυγος ή/και ο διαζευγμένος σύζυγος με βάση τις ηλικιακές προϋποθέσεις συνεχίζουν να λαμβάνουν τη σύνταξη λόγω θανάτου, εάν τυχόν εργάζονται ή υποαπασχολούνται ή λαμβάνουν σύνταξη από άλλη πηγή, το ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου που λαμβάνουν μειώνεται κατά 50%.

5.1.γ. Εάν ο επιζών χήρος σύζυγος ή/και ο διαζευγμένος (σε περίπτωση που δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου) κατά το χρόνο του θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά σε ποσοστό 67% και άνω, λαμβάνει τη σύνταξη λόγω θανάτου, όπως αυτή υπολογίζεται ανωτέρω στην παράγραφο 5.1.α., για όσο χρόνο διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων.

5.2 Τέκνα

Σε περίπτωση ύπαρξης τέκνων το ποσό της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών επιμερίζεται σε ποσοστό 25% για κάθε παιδί. Το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται, αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς.

Το συνολικό ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου του επιζώντος χήρου συζύγου, του διαζευγμένου συζύγου και των τέκνων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης που δικαιούται ή έχει δικαιωθεί ο θανών. Εάν το άθροισμα των ποσοστών υπερβαίνει το ποσό αυτό, περιορίζεται ισόποσα το ποσοστό των τέκνων.

Στην περίπτωση που η σύνταξη λόγω θανάτου καταβάλλεται στον επιζώντα ή/και στον διαζευγμένο σύζυγο μειωμένη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ανωτέρω στις παραγράφους 5.1.α. και 5.1.β., το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται επιμερίζεται στα τέκνα.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που κάποιο από τα δικαιούχα πρόσωπα απωλέσει το δικαίωμα συνταξιοδότησης, τα δικαιούμενα ποσοστά σύνταξης επαναπροσδιορίζονται.

6 Πηγές

- Εγκύκλιοι ΙΚΑ
- Εγκύκλιος φ. 80000/60272/2196/23.12.2016 Υπουργείου Εργασίας – Κοιν. Ασφάλισης
- Λαναράς, Κ. (2017). Η Ασφάλιση στο Ι.Κ.Α. – Ε.Φ.Κ.Α., Εκδόσεις Σάκκουλα.



Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Εμ. Μπενάκη 71Α, Τ.Κ. 10681, Αθήνα, Τηλ: 210 3327710, Fax: 210 3304452



INE - ΓΣΕΕ



www.inegsee.gr



info@inegsee.gr